

RvS, arrest van 27 maart 2026, nr. 266.219, vzw CIRE e.a.

Vreemdelingenrecht – Verzoek om internationale bescherming – Persoon die door een andere lidstaat van de Europese Unie toegekende bescherming geniet – Volgend verzoek om internationale bescherming – Recht op materiële hulp – Beperking recht op materiële hulp – Artikel 4, 3° Wet van 12 januari 2007 – Ministeriële instructie – Reglementair besluit – Inbreuk op de verplichte consultatie van de afdeling Wetgeving van de Raad van State – Miskenning gezag van gewijsde van arrest nr. 261.887 van de Raad van State – Vordering tot schorsing bij uiterst dringende noodzakelijkheid – Situatie van economische afhankelijkheid, armoede en dakloosheid van de verzoekers – Schorsing ministeriële instructie.

Wat voorafging

Bij arrest nr. 261.887 van 27 december 2024 heeft de Raad van State de schorsing bevolen van de tenuitvoerlegging van de beslissing van de voormalige staatssecretaris voor Asiel en Migratie, die ertoe strekte de materiële steun te beperken voor de personen die om internationale bescherming verzoeken en die reeds bescherming genieten in een andere lidstaat van de Europese Unie. De Raad van State oordeelde dat het ging om een reglementair besluit dat voor advies had moeten worden voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State. De Raad van State heeft deze beslissing van de voormalige staatssecretaris vervolgens bij arrest nr. 265.705 van 10 februari 2026 vernietigd.

Bij arrest nr. 23/2026 van 26 februari 2026 heeft het Grondwettelijk Hof de bij wet van 15 juli 2025 doorgevoerde hervorming van de opvang van asielzoekers geschorst. Deze wet wijzigde de wet van 12 januari 2007 en stelde Fedasil materiële hulp te weigeren aan personen die in België asiel aanvragen terwijl zij reeds asiel in een andere EU-lidstaat genieten. Aangezien het niet zeker is of het EU-recht België toelaat om in een dergelijke situatie materiële hulp te weigeren, heeft het Hof hierover een prejudiciële vraag gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie.

De ministeriële instructie aan Fedasil

Op 2 maart 2026 heeft de minister van Asiel en Migratie aan Fedasil de instructie gegeven om de materiële hulp te beperken voor personen die reeds internationale bescherming genieten in een andere lidstaat van de Europese Unie, en om die personen te laten weten dat zij moeten terugkeren naar het land dat hun die bescherming heeft verleend.

Vordering tot schorsing

De schorsing van deze ministeriële instructie werd gevorderd door zes asielzoekers, bijgestaan door enkele verenigingen die de bescherming van mensenrechten tot doel hebben en de Orde van de Franstalige en Duitstalige balies.

De zes asielzoekers kregen hiervoor op hun verzoek het voordeel van de rechtsbijstand toegekend.

Schorsing van de ministeriële instructie

De Raad van State aanvaardt vooreerst dat er sprake is van uiterst dringende noodzakelijkheid.

Eén van de verzoekers is de minderjarige dochter van twee van de asielzoekers. De overige vijf asielzoekers zijn houders van een attest “bijlage 26quinquies”, afgegeven met toepassing van 71/4, 73 of 79 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, naar aanleiding van een volgende asielaanvraag ingediend overeenkomstig artikel 51/8 van de Vreemdelingenwet. Dat attest laat de houder ervan toe op het Belgische grondgebied te verblijven in afwachting van een beslissing van de Commissaris-Generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen op basis van artikel 57/6/2 van de Vreemdelingenwet.

Dat attest sluit de betrokken asielzoekers uit van toegang tot de arbeidsmarkt, zodat zij zich bevinden in een situatie van economische afhankelijkheid. Vijf verzoekers genoten tijdelijke opvang bij het Rode Kruis tot 31 maart; maar er waren nog geen voorzieningen getroffen voor hun opvang na die datum.

Op basis hiervan stelt de Raad van State vast dat de situatie van economische afhankelijkheid, armoede en dakloosheid waarmee deze verzoekers op zeer korte termijn te maken dreigen te krijgen, hen blootstelt aan een nadeel waarvan de bijzonder ernstige en onomkeerbare aard niet ernstig kan worden betwist en dat de Belgische Staat dat risico niet betwist. Het feit dat deze verzoekers bij de arbeidsrechtbank een beroep kunnen instellen tegen een weigering van materiële hulp doet daaraan niets af.

Vervolgens komt de Raad van State tot het oordeel dat twee middelen van deze verzoekers ernstig zijn.

De Raad van State stelt vast dat de ministeriële instructie een reglementair besluit is in de zin van artikel 3, §1 van de RvS-wet. Het gaat immers om een beslissing om de materiële hulp te beperken voor verzoekers om internationale bescherming die reeds bescherming genieten in een andere lidstaat van de Europese Unie, en wel op een algemene en abstracte wijze. 'Een dergelijke beslissing met een verordenend karakter diende voorafgaandelijk te worden voorgelegd voor advies aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State, wat de minister heeft nagelaten.

Bovendien kan de ministeriële instructie geen rechtvaardiging putten uit de praktijk die lijkt te zijn gebaseerd op de instructie van de toenmalige staatssecretaris, die bij arrest nr. 261.887 door de Raad van State werd geschorst.

De Raad van State concludeert dat aan de voorwaarden in artikel 17, §1, van de RvS-wet is voldaan en schorst bijgevolg de ministeriële instructie.